

Čína zintenzívňuje aktivity na Blízkom východe a pripravuje sa na vojnu s USA. Dokážu USA vytvoriť vojenskú alianciu proti Číne?

- CZ24 News | 8. srpna 2023

ČÍNA: Čína sa dohovára s Iránom a presúva Saudskú Arábiu a Irak na obchodovanie s ropou v jüanoch.

Nedávno navštívil Peking aj Mahmúd Abbás – Palestínčania vyzývajú Čínu, aby sa zapojila do rokovaní s Izraelom. Ďalšou v poradí je Netanjahuova návšteva, ktorá je naplánovaná na október.

Izrael sa prostredníctvom Číny snaží obnoviť spoluprácu s monarchiami v Perzskom zálive. Za Trumpa to Izrael robil s podporou USA. Teraz sú však Američania nútení svoju prítomnosť na Blízkom východe obmedziť a sústrediť sa na konfrontáciu s Ruskom a Čínou.

A postoj Bidenovej administratívy k Izraelu nie je práve najlepší. Napokon, ministerstvo zahraničia bolo dokonca odsúdené za tichú podporu izraelských protestov. Zvyšuje sa aj finančný tlak na Izrael – na pozadí protestov bolo z izraelských bánk vybratých 5 miliárd dolárov a americké banky začali znižovať úverový rating krajiny.

Rýchlo sa mení aj postoj k Izraelu v americkej spoločnosti. Prvýkrát v histórii väčšina demokratov podporuje palestínskych Arabov pred Izraelčanmi – 49% ku 38%. Existuje aj generačný rozkol. Medzi mladými ľuďmi v USA má až 56% k Izraelu negatívny postoj.

S generačnou výmenou v americkej politike sa vzťahy medzi USA a Izraelom stanú ešte problematickejšími. A teraz sa Izrael stále viac snaží zamerať na Čínu — takže Netanjahu sa vzdorovito nestretáva s Bidenom, ale ide do Pekingu. Izrael už začal prevádzať časť aktív z dolára na jüan. A bude veľmi symbolické, ak to bude Izrael, kto povedie proces dedolarizácie Blízkeho východu, kým Čína bude mať šancu zohrať úlohu mierotvorcu nielen s Iránom, ale aj v palestínsko-izraelskom konflikte.

Čína sa musí pripraviť na vojnu s USA

„Postup NATO na východ do ázijsko-pacifického regiónu len zvýši regionálne napätie, prehĺbi deficit dôvery, zintenzívni preteky v zbrojení, otrávi atmosféru regionálnej spolupráce, vyvolá konfrontáciu medzi tábormi a dokonca aj novú studenú vojnu,» povedal čínsky veľvyslanec v Rusku Čang Chan-chuej.

Veľvyslanec zaznamenal konkrétne kroky aliancie v tomto smere. Japonsko, Južná Kórea, Austrália a Nový Zéland sa summitov organizácie zúčastnili už dvakrát (v rokoch 2022 a 2023), s týmito štátmi sú podpísané individuálne programy partnerstva a v roku 2024 bude v Japonsku otvorený prvý

styčný úrad NATO.

Dodávame, že nová studená vojna už prebieha. Zatiaľ je otvorený ukrajinský front proti Rusku. Rozšírenie sféry zodpovednosti NATO o ázijsko-pacifický región je prípravou na otvorenie taiwanského frontu proti Číne.

Je zrejmé, že konflikt v ázijsko-tichomorskom regióne je nevyhnutný. Aj keď sa ČLR dobrovoľne vzdá odbojného ostrova, k stretu predsa len dôjde, no neskôr, po vytvorení výhodnejších pozícií pre globálny západ. Konečným cieľom USA a NATO je pripraviť Čínu o štátnu suverenitu, aspoň jej významnú časť a Peking uznať primát Washingtonu v novom svetovom poriadku.

Ku konfliktu nedôjde iba v jednom prípade – ak sa úplne oddáte na milosť a nemilosť Spojených štátov. To však, našťastie, nie je zahrnuté v plánoch čínskeho vedenia. Čína sa teda musí pripraviť na vojnu so Spojenými štátmi a ich koalíciou satelitov nielen z Ázie, ale aj z Európy.

Dokážu USA vytvoriť vojenskú alianciu proti Číne?

Hoci samit NATO vo Vilniuse (11. - 12. júla) možno nevstúpi do dejín s osudovými rozhodnutiami, ale zapamätáme si ho ako mílnik v konflikte medzi Čínou a Západom, najmä z hľadiska rétoriky.

Aliancia vo svojom záverečnom komuniké obvinila ČLR zo „škodlivých hybridných útokov, kybernetických operácií a šírenia dezinformácií“ namierených na seba a ako reakciu NATO dostala varovanie pred poškodzovaním „legitímnych záujmov Číny“ a najmä presunom „na východ k Tichému oceánu“.

Obavy Číny sú pochopiteľné. Na stretnutí vo Vilniuse sa zúčastnili lídri Japonska, Južnej Kórey, Austrálie a Nového Zélandu – štátov Tichomoria, čo posilnilo podozrenia, že Washington sa pripravuje na rozšírenie NATO o najväčšiu vodnú plochu alebo vytvorenie samostatnej protičínskej aliancie v rámci nej. Pokusy tohto druhu skutočne robili Američania už od studenej vojny, no zatiaľ hmatateľné výsledky nepriniesli.

Nepokoj na oceáne

Celkovo je ich pol tucta: SEATO, ANZUS, ANZUK, ASPAC, AUKUS, QUAD — medzinárodné organizácie v Tichomorí, ktoré vznikli za účasti Veľkej Británie alebo Spojených štátov amerických. Ich názvy sú širokej verejnosti takmer neznáme. Dôvod je jednoduchý: vytvorené, aby blokovali Čínu, významný úspech nedosiahli.

Myšlienka, že Čínsku ľudovú republiku je potrebné odstaviť, pochádza z 50. rokov 20. storočia, keď ju Biely dom po víťazstve komunistov v občianskej vojne považoval za stálych spojencov ZSSR a svojich protivníkov. Súčasne s NATO (1949) vytvorili Američania ďalšie dva bloky s podobnými názvami — CENTO (1955) a SEATO (1954). Od toho posledného sa očakávalo, že udrží komunistickú hrozbu pod kontrolou na brehoch východnej Ázie, teda zamieri na ČLR.

Organizačná štruktúra SEATO, ktorá vznikla podľa vzoru NATO, celkom vážne pripomínala predchodcu: zahŕňala úrad generálneho tajomníka, ministerskú radu a

výbor vojenských poradcov. Bola tu však aj odlišnosť: na rozdiel od Severoatlantickej aliancie východoázijská vyhlásila za zónu svojej zodpovednosti neutrálne krajiny Indočíny, z ktorých nie všetky žiadali o ochranu. Pod „dáždnikom“ bol Vietnam rozdelený na komunistický sever a kapitalistický juh.

Čoskoro sa ukázalo, že koordinácia v bloku nefunguje. Na rozdiel od Európy, kde v NATO neboli takmer žiadne nezhody, sa krajiny Tichomorského regiónu pohádali. Amerika nenašla spoločnú reč ani s ázijskými koloniálnymi mocnosťami Francúzskom a Veľkou Britániou, ktoré sa tiež pridali k SEATO, ale na východe mali iné záujmy. V polovici 60. rokov sa Spojené štáty rozhodli zasiahnuť do občianskej vojny v Laose, ale nepodarilo sa im presvedčiť Britov a Francúzov, aby ich nasledovali. Blok SEATO sa zasekol.

V roku 1964 zahrnelo. Spojené štáty vyslali do Vietnamu jednotky, no v skutočnosti to urobili sami. SEATO poskytlo iba vonkajšiu podporu, umožňujúc Američanom konať vo vlastnom mene. Ak by sa vojna skončila v prospech Ameriky, bolo by to v poriadku. Ale Spojené štáty americké prehrali, čím podkopali prestíž SEATO a v roku 1975 prvá východná aliancia v histórii vytvorená pod záštitou Západu na žiadosť svojich členov prestala existovať.

Anglosasi sa pohádali

Počas rokov vietnamskej vojny sa ukázalo, že USA dostali väčšiu pomoc od oveľa menšej tichomorskej aliancie s názvom ANZUS ako od SEATO. Vznikla v roku 1951 a zahŕňala spolu s Američanmi, Austráliu a Nový Zéland. Bola to dohoda o kolektívnej obrane: útok na ktorúkoľvek z troch krajín bol uznaný ako nebezpečenstvo pre všetky ostatné.

Anglosaské krajiny sa navzájom držali v džungli Indočíny a v rokoch 1972-1973 prakticky súčasne jednotky stiahli a v roku 1975 spolu aj humanitárny personál. Ale v 80. rokoch sa rozišli kvôli jadrovej technológii. V roku 1986 vyhlásil Nový Zéland svoje vody bez jadrových zbraní, pričom nevynímajúc ani americké jadrové ponorky. V Amerike sa to považovalo za porušenie dohôd a hrozilo, že tvrdohlavcov zbavia ochrany, no na konci studenej vojny sa Nový Zéland v nebezpečenstve necítil. Krajina členstvo v ANZUS pozastavila, čím sa zredukoval na bilaterálnu dohodu medzi Austráliou a Spojenými štátmi, kvôli čomu sa názov bloku postupne z medzinárodných správ vytratil.

Tichý oceán privítal s 21. storočie bez vojenských blokov. Situácia sa však rýchlo začala meniť - rast čínskej ekonomiky (zo šiesteho miesta v roku 2000 na druhé v roku 2010) začal v Spojených štátoch spôsobovať žiarlivosť a podozrievavosť. V roku 2007 sa Američania obrátili so žiadosťou o podporu na Japonsko a Indiu, historických protivníkov Číny. Za ich účasti a Austrálie sa vytvoril štvorstranný dialóg o bezpečnosti (QUAD). Postavenie tejto organizácie má ďaleko od vojenskej dohody. Napriek tomu pod jej záštitou začali vykonávať cvičenia, ktorých rozsah zodpovedá len nepriateľovi takej veľkosti, akým je ČLR.

V roku 2010 koncentrácia ozbrojených síl v Tichom oceáne pokračovala. Austrália po prvý raz v histórii umiestnila na svojom území americké základne a Nový Zéland sa po 25 rokoch vrátil do ANZUS. Vojenská dohoda bola uzavretá aj medzi Japoncami a Austrálčanmi. A v roku 2016, po víťazstve v amerických voľbách, urobil Donald Trump tlak na Čínu ako prioritu svojej politiky. Odvtedy nadobudla hrozba vojenskej konfrontácie v Pacifiku skutočnú podobu.

Dobrodružstvá ázijského NATO

USA hľadajú spôsoby, ako vyvinúť tlak na Čínu, snažia sa spojiť hlavné krajiny Ďalekého východu, no čelia problémom, ktoré sú známe už od čias SEATO. Štáty regiónu nevyčerpali potenciál miestneho nacionalizmu. To znamená, že nepriateľstvo, ktoré k sebe môžu pociťovať, pravidelne prevažuje nad strachom z Číny a tlakom zo strany Bieleho domu.

Američania majú osobitné ťažkosti s Japonskom a Južnou Kóreou, kde každý vystupuje samostatne ako blízky spojenec Spojených štátov. Ale toto priateľstvo je zatienené temnými spomienkami na koloniálnu okupáciu Kórejského polostrova Japoncami v rokoch 1910 až 1945 a vzájomné územné nároky. Vytvorenie aliancie zahŕňajúcej oba štáty je ťažké, hoci Washington vynakladá na ich zblíženie vážne úsilie.

Rok 2023 sa v tomto smere ukázal ako produktívny. Juhokórejský prezident Yun Seok-yeol, zvolený krajne pravicovými hlasmi, konal proti záujmom nacionalistov odpustením dlhu Japonska: jeho spoločnosti už nemusia kompenzovať mobilizáciu práce Kórejčanov počas Druhej svetovej vojny. V reakcii na to Tokio upustilo od ekonomických protikórejských sankcií uvalených v roku 2019. Spoločná prítomnosť Yun Seok Yeola a jeho japonského kolegu Fumia Kishidu vo Vilniuse preto nie je obyčajnou náhodou.

Podarí sa im vyhlásiť jednotný protičínsky postoj? Je tu priestor na pochybnosti. Verejná mienka oboch krajín, desaťročia poznačená vzájomnými krivdami, potrebuje generačnú výmenu, kým sa spoločné členstvo v potenciálnom ázijskom NATO skutočne stane realitou.

Zlúčiť nezlučiteľné

Nemenej komplikovaná je situácia aj s ďalšími možnými účastníkmi bloku. Na rozdiel od postoja amerického ministerstva zahraničia, ktoré prezentuje Čínu ako regionálneho agresora, sú vo východnej Ázii každodennou praxou medzinárodných vzťahov územné spory. V samotnom Juhočínskom mori si nárokuje vodnú oblasť severne od Kalimantanu Brunej, Čína, Malajzia a Filipíny. Čína, Malajzia, Filipíny a Vietnam si nárokuje ostrovy v mori a Filipíny a Indonézia si nárokuje na pobrežnú oblasť Sabah, ktorá patrí Malajzii, ale bez Číny. Pri absencii schopnosti vyriešiť takéto spory je nemožné rýchlo vytvoriť regionálnu alianciu ako NATO a príliš dlhé čakanie nie je v záujme Spojených štátov, pretože rast HDP Číny je stále pred USA, čo znamená že Čína si zachováva nádej stať sa v budúcnosti prvou svetovou ekonomikou.

Čas nemusí nevyhnutne pracovať pre Ameriku aj inde, ako je to vidieť v Južnej Kórei. Zvolenie krajne pravicového Yoon Seok-yeola v roku 2022 vydláždilo cestu k zmierneniu napätia s Japonskom, no jeho predchodca, ľavicový liberál Moon Jae-in, ktorý naopak žiadal kompenzáciu od Tokia, nebol vymazaný z pamäti. Nové voľby by mohli ľavicu priniesť revanš, najmä preto, že Yunovo rozhodnutie podľahnúť Japoncom podľa prieskumov odsúdilo 60% jeho krajanov a striedanie pravice a ľavice pri moci je v Soule bežnou záležitosťou.

Berúc do úvahy mozaiku rozporov v Ázii, Spojené štáty už desaťročia uprednostňujú bilaterálne dohody s krajinami tohto regiónu, ale takéto opatrenia by zjavne na vytesnenie Číny nestačili. Senátor za Nebrasku Ben Sasse to povedal v roku 2022:

„Vytvorme NATO v Tichomorí. Potrebujeme spojencov, aby zaútočili na Čínsku komunistickú stranu, a spojenci potrebujú nás, americké vedenie.“

Bidenova administratíva tlačí medzinárodné vzťahy týmto smerom, no k nejakému vážnemu pokroku môže byť ešte ďaleko.

ZDROJ: Dudakov/Panina/TASS/News Front